

Kwaliteit begint vooraan in de sierteeltketen

De Nederlandse tuinbouwsector staat internationaal bekend om de kwaliteit van de geteelde bloemen en planten en om het brede aanbod van soorten. Kwaliteitsdienst Naktuinbouw keurt uitgangsmaterialen (stekken en zaden) en onderzoekt nieuwe rassen. Hiermee levert het in Roelofarendsveen gevestigde bedrijf een belangrijke bijdrage aan het behoud van het zo belangrijke internationale kwaliteitsimago van Nederland.

Een consument moet er vanuit kunnen gaan dat de producten die hij koopt vrij zijn van ziekten, een zo lang mogelijke houdbaarheid hebben en onder de best denkbare omstandigheden geteeld zijn. Eindproducten zoals bloemen en planten worden daarom kort voordat ze daadwerkelijk verkocht gecontroleerd op houdbaarheid en uiterlijke kwaliteitskenmerken. Om gezonde eindproducten te kunnen produceren is het noodzakelijk om al aan de bron te beoordelen of stekken en zaden ziektevrij zijn.

Naktuinbouw is een van de vier keuringsdiensten die in opdracht van de overheid (ministerie van LNV) wettelijke inspecties uitvoert naar de aan/afwezigheid van ziekten en plagen in uitgangsmateriaal Naktuinbouw richt zich op voornamelijk groente, bloemen en (fruit)bomen. Daarnaast voert Naktuinbouw het onderzoek uit voor het verkrijgen van kwekersrecht.

Schimmels, bacteriën en virussen

Marcel Toonen, hoofd afdeling Laboratoria bij Naktuinbouw, verstaat de kunst om de – voor een leek – ingewikkelde werkzaamheden van Naktuinbouw op een heldere en begrijpelijke manier uit te leggen. Rustig, maar zeer gedreven praat hij over zijn vak.

“We verrichten hier in drie laboratoria verschillende typen onderzoek, toetsen genoemd. In het laboratorium Zaadanalyse onderzoeken we de zaden voornamelijk op de zuiverheid van het soort en de kiemkracht, dus op de groeipotentie. In ons tweede laboratorium (Gezondheidsonderzoek) onderzoeken we of zaden en stekken vrij zijn van ziekten. In principe kun je dat vergelijken met medisch onderzoek dat verricht wordt in ziekenhuizen. We kijken of het uitgangsmateriaal vrij is van schimmels, bacteriën en virussen. Daarnaast hebben we nog een diagnostisch laboratorium ofwel de plantendokter. Hier onderzoeken we stekken en zaden die een ziektebeeld vertonen, maar waarvan niet bekend is wat de ziekte is en waardoor die ontstaan is. In het geval dat wij ziekten constateren is het aan de veredelaar / vermeerderaar om te beslissen wat er met het uitgangsmateriaal gebeurt. Soms is het mogelijk om te behandelen, maar in veel gevallen wordt het uitgangsmateriaal vernietigd.”



Innovatie

In het kader van kwaliteitssystemen wordt uitgangsmateriaal steeds meer bij de bron getoetst. Het startmateriaal van een vermeerderingscyclus wordt uitvoerig getoetst. Als er onder schone condities wordt geteeld kunnen verderop in de productieketen steeds kleinere steekproeven genomen worden. “Naast het uitvoeren van toetsen, ontwikkelt het laboratorium Research & Development zelf ook nieuwe methoden die sneller of specifieker zijn. Inmiddels is het mogelijk

om het DNA van planten, bacteriën en schimmels te lezen. De nieuwe proeven die wij ontwikkelen maken hier steeds vaker gebruik van.”

Innovatie vertaalt zich niet alleen in nieuwe onderzoeksmethoden. Al dan niet in samenwerking met partijen als Wageningen Universiteit, gebruikt Naktuinbouw de kennis opgedaan uit proeven ook om nieuwe, ziekten te detecteren.

Onderzoek naar nieuwe rassen

De productinnovatie in de tuinbouwsector is groot. Jaarlijks worden er veel nieuwe soorten op de markt gebracht. Aan de introductie van een nieuw soort gaat echter een lang traject vooraf. Marcel: “Voordat een veredelaar kwekersrechten – vergelijkbaar met auteursrechten – voor een nieuw soort krijgt, moet onderzocht worden of het soort onderscheidbaar is van bestaande soorten en uniform en stabiel van kwaliteit is. Dat onderzoek verrichten wij in opdracht van de Nederlandse Raad voor plantenrassen (Rvp) en het Europese bureau voor kwekersrecht (CPVO). Op basis van ons onderzoeksrapport beslist de Rvp of het CPVO of kwekersrechten verleend worden.”

Het onderzoek naar nieuwe rassen gebeurt nu nog voornamelijk op uiterlijke kenmerken. Op de proeftuin van Naktuinbouw worden nieuwe rassen geteeld en vergeleken met bestaande rassen, referentierassen genaamd. Marcel: “Om goed te kunnen bepalen of een nieuw ras onderscheidbaar, uniform en stabiel is, is gedegen onderzoek nodig. Het duurt dan ook één tot twee jaar voordat we een advies kunnen geven aan CPVO/Raad voor plantenrassen. In de toekomst verwacht ik dat we hier ook gebruik kunnen maken van DNA-technieken. Vooralsnog beoordelen we nieuwe rassen vooral op uiterlijke kenmerken.”

Kenniscentrum

Naktuinbouw levert veel meer dan alleen onderzoeksrapporten. De kennis die het bedrijf opdoet in al haar activiteiten is minimaal net zo’n belangrijk eindproduct. De aanwezige kennis wordt gevoed en gedeeld met geregistreerde bedrijven en internationale wetenschap. Ook in dat opzicht levert Naktuinbouw een belangrijke bijdrage aan het kwaliteitsimago van de Nederlandse (glas)tuinbouw.

Bedrijfsnaam	Naktuinbouw
Opgericht in	2000 (samenvoeging van NAK G, 1941; NAKB, 1943; NAKS, 1947)
Directie	Ir. J.E.M. van Ruiten en Ir. N.C.A. Koomen
Oppervlakte	14.1 ha. incl. huurland, terreinen en bebouwing in Roelofarendsveen (overige vestigingen: Raamsdonksveer, Wageningen en Horst)
Aantal werknemers	262

